

Az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápolók számára biztosítandó „gyermek otthongondozási díja” (a továbbiakban: GYOD) nevű ellátás 2019. január 1-jétől került bevezetésre, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításával.

A GYOD-ra jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki

- a) súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen, vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy
- b) tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

A jogosultság a gyermek életkorától függetlenül megállapítható, kizárólag a szülő-gyermek viszony és a gyermek önellátásra képtelensége releváns.

Az ellátást főszabály szerint csak a vér szerinti, illetve az örökbefogadó szülő veheti igénybe. Egyéb hozzátartozó csak a szülő halála esetén válhat jogosulttá az ellátásra, illetve akkor, ha a szülő egészségi állapotából adódóan nem tudja gyermeke ápolását tovább ellátni, a szülő szülői felügyeleti joga szünetel, vagy bíróság által megszüntetésre kerül.

A GYOD megállapítása iránt 2019. január 1-jét követően lehet kérelmet benyújtani.

A GYOD összege a 2019. évben bruttó 100 000,- Ft. Ha a szülő több, önellátásra képtelen gyermekről is gondoskodik, kérelmére a járási hivatal több gyermekre tekintettel vizsgálja a feltételek érvényesülését. Ha a vizsgálat alapján több olyan gyermekéről is gondoskodik, akire tekintettel a GYOD-ra való jogosultsága megállapítható, számára a havi összeg másfélszeresében megállapított ellátást kell folyósítani.

Az ellátást a tárgyhónapot követő hó 5. napjáig kell folyósítani, hivatalból megállapított GYOD esetében első alkalommal a 2019. január havi ellátást 2019. február 5-ei időponttal.

A GYOD-ra való jogosultság időtartama – az ápolási díjhoz hasonlóan – nyugellátásra és egészségügyi szolgáltatás igénybevételére jogosít. Az ápolók munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében háromhavi ellátás folyósítására kerül sor akkor, ha az ellátásra való jogosultság megszűnése az ápolónak nem róható fel (az ápoló személy intézményi elhelyezése, az önellátásra való képtelenség megszűnése, illetve az ápoló személy halála esetén).

Ugyanakkor a törvény szerint annak a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülőnek, akinek 2018. december 31-én végleges döntés alapján a gyermekére tekintettel ápolási díjra való jogosultsága állt fenn, a járási hivatal – legkésőbb 2019. január 15-éig meghozott döntésével – 2019. január 1-jére visszamenőleg hivatalból, a jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül megállapítja a GYOD-ra való jogosultságát, és ezzel egyidejűleg rendelkezik az ápolási díjra való jogosultság 2018. december 31-ei időponttal történő megszüntetéséről (átforduló ellátások).

Tehát 2019. január 1-jétől hivatalból (kérelem benyújtása nélkül) megállapításra kerül a GYOD minden olyan vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő részére, aki 2018. december 31-én gyermeke ápolása révén ápolási díjra jogosult volt. Ezekben az esetekben a hatóságnak csak az alábbiakat kell vizsgálnia:

- az ápolási díjra való jogosultság fennállását 2018. december 31-én,
- a szülő-gyermek kapcsolatot (vér szerinti/örökbe fogadó),
- a megállapítható támogatás összegét: amennyiben a szülő rendszeres pénzellátás folyósítására tekintettel részösszegű ápolási díjban részesül, részére részösszegű GYOD biztosítandó. (Ez alól kivételt jelent a GYET, illetve a másik gyerekre tekintettel folyósított GYED, GYES, mivel ezen családtámogatási ellátások a GYOD tekintetében nem tekintendőek rendszeres pénzellátásnak.)

A hivatalból megállapított (átforduló) ellátások esetén a járási hivatal 2019. június 30-át követően felülvizsgálatot végez. Ha a felülvizsgálat eredményeként megállapításra kerül, hogy *az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról* szóló 2018. évi CXVII. törvénnyel megállapított 38. § szerinti gyermek otthongondozási díjára való jogosultság nem áll fenn, a jogosultságot 2019. december 31. napjával meg kell szüntetni.